

men bijv. kunnen lezen in zijn uitlating over Israëls, waarin hij den nadruk er op wil gelegd hebben, dat „hij meer met intuïtie dan met bewuste wijsheid woekert”, terwijl in hetzelfde artikel wat verder gezegd wordt: „en dit is het wat juist bij Israëls blijft treffen, hoe hij zich altijd op bewonderenswaardige wijze van een zuiver mechanisch kijken, zonder deelname van het gevoelsbesef, heeft weten vrij te houden.” Doch, mocht het al zijn, dat hier het verholen benijden van een temperamentvoller schildersnatuur bij die anderen zich uitsprak, dan is het juist kenteekend voor het karakter van Veth, en voor de grondigheid van zijn streven, dat hij niet in ijdelen naijver pogingen deed zijn taktiek anders aan te leggen. Hij heeft overigens genoegzaam besef van eigen talenten en weet ook op welke wijze hij daarmee het voordeeligst te woekeren heeft. Hij had en onderhield steeds een gerechtvaardigd gevoel van eigen-waarde en eigen vermogens. Wat hem dan al, in vergelijking met anderen, ontbreekt aan intuïtie, aan wat we de goddelijke spontaniteit kunnen noemen, het wordt hem ruimelijk vergoed aan intelligentie, aan vastberadenheid en een zeldzaam concentratie-vermogen op de daad. Het geheele kunstbedrijf van Veth wordt bestierd door het denkende bewustzijn. En daarom is zijn werk stevig gefundeerd op een zakelijk en grondig inzicht der portretkunst, met een strenge handhaving daarvan in de middelen der praktijk. Zijn bijzondere ingenomenheid met de oud-nederlandsche en germaansche meesters van het portret uit de 16e eeuw, is daaruit verstaanbaar. Schilderkunstige weligheden versmaadt hij in zoover ze met de doelwerking van het contereiten, zooals hij dat principieel vóórstond, geen verband houden.

De kortelings gehouden tentoonstellingen, op verschillende plaatsen, met werken van 1884 af ongeveer tot aan '25, gaven te aanschouwen den zekeren en regelmatigen ontwikkelingsgang van een bij uitstek doelbewust streven. Het portret van Albert Verwey kon daarbij, naast enkele andere, tot uitgangspunt genomen worden. Het was den debuteerenden portretschilder, na het verlaten der academie, zeker een welkom motief. Op de plastische uitbeelding, door een kloeke penseelvoering, vol in de verf, waartoe deze jonkmansfacie met zijn vleezige neus zich uitnemend leende, heeft de schilder het bovenal toegelegd.

Wat hij zich had verworven aan kunde en aan ambachtelijke vaardigheid, werd hier ten volle benut, maar tevens draagt dit portretstuk, hoe wakker ook uitgevoerd, nog de teekenen van gekweekte technische stelselmatigheid. Buiten het kleine, gunstig geslaagde portretje van Dittlinger, is van belang voor dien vroegeren tijd een portretstuk der zusters van den schilder, waaruit kan blijken, dat Veth niet alleen op de schilderklasse, maar ook in het museum ijverig en vruchtbaar studeerde. De stelligheid van vormbepaling en het schilderen in strengen trant, doen hier dan